

ŞİDDETLİ VEYA TEDAVİYE-DİRENÇLİ DEPRESYON NEDENİYLE ELEKTROKONVÜLZİF TEDAVİ UYGULANAN HASTALARDA TİROİD FONKSİYONLARI

Emre Mutlu¹, Adile Begüm Bahçecioğlu², Ş. Can Gürel¹

¹Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara

²Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Endokrinoloji ve Metabolizma Kliniği, Ankara

Giriş: Tiroid patolojileri ve depresyon arasındaki ilişkinin bilinmesine rağmen ötiroid olup tedaviye dirençli veya şiddetli depresyon dönemi yaşayan hastalarda tiroid fonksiyon testleri (TFT) ve depresyon arasındaki ilişki yeterince incelenmemiştir. Çalışmada depresyon nedeniyle elektrokonzulzif tedavi (EKT) uygulanan ötiroid bireylerde TFT ile EKT yanıtının incelenmesi ve TFT’de varyasyon gösteren potansiyel alt-grupların belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntemler: 2010-2018 yılları arasında unipolar depresyon veya bipolar bozukluğun depresyon dönemi tanısıyla EKT uygulanan 107 hasta geriye dönük incelendi (Etik Kurul onay no:GO20/533). Ötiroid ve verisi tam olan 76 hastanın klinik bilgileri, Hamilton Depresyon Derecelendirme Ölçeği puanları ve TFT (TSH, serbest-T3, serbest-T4) düzeyleri kaydedildi. Değişkenlerin yanıtla ilişkisi için korelasyon ve lojistik regresyon, alt grupların tayini için denetimsiz hiyerarşik kümeleme analizleri kullanıldı. Yanıt ölçütü depresyon puanında ≥ 60 düşüş olarak belirlendi.

Sonuçlar: Hastaların %72’sine unipolar depresyon (n=55) tanısı konmuştu, %60’ı kadın, ortanca yaş 57 ve ortanca TSH değeri 1.54 mIU/L saptandı. Yaş ve cinsiyet kontrollü kısmi korelasyon analizinde TSH ve depresyon puanı arasında anlamlı korelasyon

yoktu ($r(72)=-0.211$, $p=0.072$). EKT’ye yanıt veren (n=61) ve vermeyen (n=15) hastaların klinik değişkenleriyle lojistik regresyon modeli kurulduğunda TFT ve EKT yanıtı arasında anlamlı ilişki saptanmadı. Örneklem TFT dışlanarak, yanıt, tanı, psikotik özellik, yaş ve cinsiyete göre hiyerarşik kümelendiğinde iki alt-grup tespit edildi. Unipolar depresyon, erkek cinsiyet ve psikotik özellikleri baskın alt-grupta TSH değeri daha düşük saptandı (2.12 vs 1.49 mIU/L, Cohen’s $d=0.56$).

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada ötiroid hastalarda TFT ve EKT’ye yanıt arasında bir ilişki saptanmamıştır. Ancak EKT’ye yanıt vermeyen gruptaki katılımcı sayısının az olması, tip-2 hataya neden olmuş olabilir. Tüm katılımcılar biyokimyasal olarak ötiroid olmasına rağmen bir alt-grupta TSH değerleri daha düşük saptanmıştır. Bu varyasyon ötiroid hasta sendromunda TSH’nın düşmesi gibi bir nöroendokrin yanıtı veya depresyonun tipi (bipolar, unipolar veya psikotik özellik) ve cinsiyetle ilişkili fizyolojik bir değişikliği işaret edebilir. Bu bulgular tiroid fonksiyonlarındaki eşik altı değişkenliğin şiddetli depresyonda bir nöroendokrin düzensizlikle ilişkili olup olmadığının araştırılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Duygudurum bozuklukları, denetimsiz kümeleme, non-tiroidal hastalık sendromu